

Historien bakom ett porträtt av Bror Kronstrand - hennes nåd Augusta Cassel på Stjernerund

Fru Augusta Carolina Henriette Cassel f. Reuterswärd 1870-1951.
Bror Kronstrand målade porträttet år 1945. I bakgrunden syns Stjernerunds slott.

Porträttet beställdes av Bror Kronstrand till Augusta Cassels sjuttiofemårsdag den 29 mars år 1945. Det hänger sedan dess i Landskyrkan i Askersund som en pendang till ett 300 år äldre porträtt av Christina Soop. Hon ägde Stjersund på 1600-talet och lät tillsammans med sin make bygga kyrkan.

Foto Kyrkokartan.se

Porträtt av Christina Soop med slottet i bakgrunden

Foto Örebro läns museum

Landskyrkan *Foto Svenska Kyrkan*

Det berättas om "hennes nåd" Augusta Cassel att hennes entré vid kyrkobesöken var nästan kunglig. Hon kom sist av alla, föregången av sin betjänt som öppnade och stängde bänkdörren efter henne och hon gick först medan alla andra kyrkobesökare fick sitta kvar i sina bänkar.

Stjersunds historia går tillbaka till 1600-talet då greve Johan Gabrielsson Oxenstierna lät uppföra det som sätesgård. Det var också han som gav slottet namnet Stjersund.

År 1860 köpte brukspatron Knut Cassel slottet. Egendomen har haft stor betydelse för utvecklingen av svensk nötboskapsavel och Knut Cassel blev känd för att ha avlat fram nötboskapsrasen "svensk röd och vit boskap" (SRB).

Cassels son Albert tog över gården 1895 och fortsatte med faderns avelsarbete. År 1897 gifte han sig med Augusta Reuterswärd.

Foto leanlantbruk.se

De röd- och vitbrokiga korna gjorde Stjersund berömt i hela landet.

Augusta deltog i skötseln av egendomen tillsammans med sin man och efter hans död övertog hon hela ansvaret för driften av den. I nästan tjugo år arbetade hon ensam på Stjernerund som kvinnlig företagsledare och administratör med många anställda.

Augusta Cassel och hennes man fick inga barn och hon blev den sista privata ägaren till Stjernerund. Hon avled år 1951 och hade då donerat slottet till Kungliga Vitterhetsakademien som än idag äger slottet.

Hon beskrevs som en temperamentsfull och viljestark arbetsmänniska med stora historiska och konstnärliga intressen.

Och hon var van vid att få sin vilja fram.

I samband med donationen blev Augusta Cassel intervjuad av signaturen Brisco i Svenska Dagbladet i december 1950:

"Hon inger respekt, hon har humor och hon tycker om att spetsa till sina repliker. Och hon är mycket bestämd. På en punkt orubblig. Hon vill inte under några omständigheter bli fotograferad - Jag har stått alldeles för många gånger lutad mot kolonner och fått det där blixtljuset i ansiktet, säger hon. Nu får det vara nog. Och när jag säger något, är det så."

Och så blev det. I stället för ett foto av hennes nåd på Stjernerund illustrerades tidningsintervjun med en bild av hennes betjänt Oscar Carlsson.

Slottspersonalen uppgick då till 10 – 12 personer.

Trotjänaren och betjänten Oscar Carlsson anställdes på slottet vid arton års ålder och arbetade där i drygt 50 år. Efter Augusta Cassels död blev han den första guiden när slottet öppnades för allmänheten.

Oscar Carlssons foto i SvD

Stjernerund ligger mycket vackert på en udde i norra Vättern fyra kilometer söder om Askersund i Närke.

Stjernerunds slott
Foto Per-Åke Söderwall
www.visitorebro.se

Det nuvarande slottet är från början av 1800-talet.

Under en period på 1800-talet ägdes Stjernerund av familjen Bernadotte. Kung Karl XIV Johan använde slottet som övernattningsställe under sina resor till Norge och sonsonen prins Gustaf, "sångarprinsen", gjorde en genomgripande nyinredning av slottet. På Stjernerund finns nu en av de bäst bevarade inredningarna från 1800-talets mitt i landet.

Foton Vitterhetsakademien

Den välbevarade inredningen i den eleganta "Stora salongen" är ett arv från den Bernadotteska tiden på Stjersund.

Den ståtliga kristallkronan i salongen innehåller 3000 prismor och har en gång tillhört Kristiania slott (det nuvarande kungliga slottet i Oslo).

År 1965 blev slottet förklarat som byggnadsminne. Det är nu ett museum som sommartid är öppet för allmänheten.

Litteratur

Stjersund i Närke, slottet och godset (2001) Red. Anders Åman. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.

Stjersunds slott.

<https://www.vitterhetsakademien.se/kulturfastigheter/stjersunds-slott.html>

Hämtat 2024 -11-11

Stjersund (1950) Intervju med fru Augusta Cassel i Svenska Dagbladet den 6 december.

<https://www.svd.se/arkiv/1950-12-06/3/SVD>

Hämtat 2024 -11-11

..... Museum låter ju för eländigt. Stjersund skall bli ett kulturminnesmärke, när jag har gått bort. Det är som sagt inte bara ett vackert slott. Det är en plats där något har uträttats för landet. Och det är ju till sist det väsentliga."

Augusta Cassel